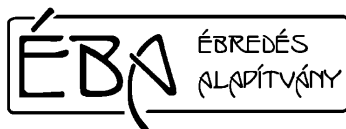

IFJ. ALFÖLDY-BORUSS DEZSŐ

MAGYAR, PÁRTUS VAGY ZSIDÓ?

Jézus Krisztus származása

PÉCEL, 2002.

© **Ébredés Alapítvány** 2002
Minden jog fenntartva. „All rights reserved.”

Kiadja az Ébredés Alapítvány
Levélcím: 2119 Pécel, Pf. 17
Telefon: (28) 452-334

Felelős kiadó: Szabó László
Szerkesztő: Margit István
Lektorálta: Latinovits Ágota
Tördelés: Horváth Mária
Borító: Éjféli Kiáltás Misszió

Készítette az Éjféli Kiáltás Misszió Nyomdája
Felelős vezető: Nagy Erzsébet

ISBN 963 20 2542 3

Csakugyan magyar volt Jézus?

Bevezetés

Különös kérdés ez. Figyelemfelkeltő, egyszersmind felháborító. Pedig jól kell értelmeznünk. Ha jóhiszeműek vagyunk, még örülhetünk is a kérdésfeltevésnek, hisz annyira közel áll hozzánk Megváltónk személye, hogy akár magyarnak is gondolhatjuk. Vannak személyek, akikről nem is tudunk másként vélekedni. Így többen meg vannak győződve arról, hogy Kálvin János magyar volt. Persze ők nem tanultak egyháztörténetet. Különbem magam is úgy gondolom, ha Kálvin még egyszer születne, bizonyára magyar lenne! Ha valaki közel áll hozzánk, magunkhoz hasonlónak képzeljük el – s ez természetes.

Egy református apuka megállt kislányával a katolikus templom előtt. A kislány megkérdezte: „Ugye apu, Jézus református volt?” „Persze, hogy református volt.” – hangzott a válasz. A kislány nem nyugodott meg teljesen, és tovább kérdezett: „Biztos, hogy nem volt katolikus?” „Nem, Jézus nem volt katolikus. Ő református volt. Mária volt katolikus.”

Mi most egy kicsit tovább kérdezzünk: „De ugye magyar volt?” Mert magyarnak érezzük őt. Ez egy kicsit természetes így, mert szeretjük őt. A kínai gyerekszobák Jézust ferde szemmel ábrázolják. Ugye Jézus kínai volt? Az etiópok fekete bőrűek. Ugye Jézus etióp volt? Azonban nem az a cél, hogy tovább borzoljuk a kedélyeket! Vagy mégis? Jézus sem magyar nem volt, sem pedig etióp. Sőt még kínai sem. Ő a Júda nemzetségbeli Máriának, egy zsidó anyának volt a gyermeke, izraelita.

Át akarják írni a Bibliát?

Többen a zsidó elem miatt akarják átírni a Bibliát. Valakinek sok, másnak viszont túl kevés a zsidó vonás a Bibliában. Egyesek túlságosan zsidónak tartják, mások viszont úgy vélik, nem eléggé erős zsidó képet ábrázol róla a Szentírás.

Túl csúnya a kép

Vermes Géza oxfordi judaisztika professzornak háromkötetes műve jelent meg magyar nyelven, amely erről a témakörrel szól. A címük: *A zsidó Jézus vallása, Jézus és a judaizmus világa* és *A zsidó Jézus*. Vermes professzor többek között János evangéliumát is bírálja. János apostol Jézus-életrajzában a zsidók vérszomjas, gyűlevész népség, akik kezdettől fogva Jézus meggyilkolására törekszenek, és nem nyugszanak mindaddig, amíg sikeresen meg nem valósították gyilkos tervüket, majd hozzáteszi: innen ered a zsidókat demonizáló keresztyén tendencia, és nagyrészt ebben rejlik közvetve, vagy közvetlenül a holocausthoz elvezető középkori és modern zsidóellenesség forrása.

Túl zsidó a kép

Ezzel szemben Zajti Ferenc azért akarja átírni a Bibliát, mert az Jézust zsidónak nevezi. A judeo-elemet törölni akarja a keresztyénségből.

Ismerve azokat a gondolati reflexeket, amelyek ezt hallván azonnal aktivizálódnak, álljunk meg egy pillanatra következtetéseinkben. Senki sem feltételezi, hogy fajgyűlölet, rasszista megkülönböztetés állhat ezen feltevés mögött. Nyilvánvaló módon nem kerülhető ki

vizsgálódásunkban a különböző származású emberek közötti idegenkedés, megvetés, ellenkezés kérdése sem. Ezúttal azonban az ún. judeo-elem törlésének igénye mögött azt kell látnunk, hogy három szándék húzódik meg.

- I. A nemzeti és vallási identitás egységének elszakíthatatlanságáról szóló meggyőződés.
- II. A Jézus-vallás kialakulásának (a keresztyénség létrejöttének) evolucionista vallástörténeti értelmezése.
- III. Két merőben idegen vallásos világ erőszakos összekapcsolása.

I. A nemzeti és vallási identitás egységének elszakíthatatlanságáról való meggyőződés.

Magyar mivoltunkat Istennek köszönhetjük. Ő teremtett bennünket magyarnak, amiért hálákat adunk. Szeretnénk, ha Istentől adott mivoltunk még jobban kibontakozhatna, értékeink ragyognának.

Keressük magyar identitásunkat a jelenben és a múltban. A gyökereket keressük. Több elmélet közül választva két hosszú úton mehetünk vissza az időben. A finnugor elmélet szerint egyesek (Sajnovics János Demonstrációja) nyelvészeti alapon vélték bizonyítani a finnekkel való közös származást, amely alapján a finnek és lappok közös berkeibe kívántak bennünket besorolni. Egészen leegyszerűsítve, őseink ezekkel a népekkel együtt vándoroltak Keletről Nyugat felé, majd egy táblához értek, amelyen két nyilat láttak: az egyik észak felé, a másik délnyugatra mutatott, két felirattal: ha északnak mész tovább, akkor kietlen, köves, terméketlen földre jutsz, ha délnyugatnak veszed az irányt, akkor kies, gazdag, termékeny medencére találsz. Mivel a magyarok tudtak olvasni, az utóbbit választották.

A másik elmélet Szkythia, Ázsia füves sztyeppéit nyitja meg szemeink előtt. Eszerint az ős-szkitáktól származtak a hunok, magyarok, avarok, sőt még a törökök is. A legtávolabbi pont, ahová elérnek, Noé családja, ott is nem Hámától, hanem a Jáfettől való származást feltételezik. Akárhogy is volt, elérkeztünk kérdésünk vallástörténeti talajára, amikor e vélekedés egyik híres képviselőjének gondolatát idézzük. *Zajti Ferenc* festőművész, *A magyar évezredek* című könyvében ezt állítja: „... az ősi skytha-hun nép szülte a magyarságot, de ugyancsak skythák adták kultúrájukat az ókornak. A skytha-hun népek közül való a Kaukázus szülte Zarathruszta, s a skytha lelkiületből termett az ókor megannyi nagy vallásos megmozdulása, az indiai buddhizmus és a Galileából kiinduló keresztyénség is.” „... Krisztus maga és tanítványai a galileai Skythopolisba települt, zsidó vallású skyhták közül került ki...”

Itt az igaz origó, az eredet: magyarságunk a skytha nemes turáni fajból sarjadt. Ha ez a felfogás megáll (de ha nem is lehetne ezt bizonyítani), mi magyarok örömmel megtalálhatjuk ebben dicső múltunkat, Attila királyban és a legegyszerűbb hun ösvitézben Álmos vezérben és Emese álmában. Büszkék lehetünk elődeinkre, arra a kultúrára, amelyet képviseltek, és amellyel megajándékozták Európát. Lenyűgöző hallgatni Kiszely professzor előadását, amikor arról beszél, mit adtak a magyarok Európának – és valóban Európa hálás lehetne azért, hogy csatlakoztunk hozzá – vagy amikor beszél ősi műveltségünkről, rovásírásunkról, csodálatos pentaton dallamainkról, ruházatunkról és ötvösművészetünkről. Nagy dolgokról volt szó az ókorban, amely hozzánk is tartozik: az ős keleti Hunnia, majd Attila országa nyugaton a Kárpát-medencében. Ámulva olvassuk Jeremiás könyvében a Kr. e. VI. századbéli leírást elődeinkről, a híres szkíta énekeket a könyv 4-6. fejezetében egy félelmetes északról támadó népről, amely Isten ítéletét hozza, s amelyről ezt mondja már akkor maga az Úr: „Kemény nemzet ez, és ősidőkből való nemzet ez, amelynek nyelvét nem tudod, és nem érted amit beszél.” (Jer 5,15)

Eddig bárki elmehet, ezt az elméletet elfogadhatja. Egy ponton azonban úgy érzem, veszélyes túllépni. Az ősmagyarok vallásánál meg kell állnunk. Mert a történelem is

megállított bennünket. Idekerültünk a Kárpát medencébe és keresztyének lettünk. A Szentháromság Istenbe vetett hitem alapján, a tévedhetetlen Bibliával kezemben, azt mondom: nem is a történelem sodort ide, vagy a sors keze, hanem az élő Isten, a történelem Ura. És Ő akarta, hogy a magyarság legmélyebb gyökérzetének feltárása során a fejlett, ősmagyar-vallásunkról, mint a vallástörténeti összehasonlításban a többi vallásos formációkhoz képest a legmagasabbnak nevezhető monoteizmusról szólnak, táltos-hitről és a szellemvilág érzékeléséről, az asztrál-kultikus szokásokról hallunk, *akkor a magyar keresztyénség megáll, és nem tud tovább menni.* Vállaljuk magyar mivoltunkat? Igen. Vállaljuk ősmagyar-vallásunkat? Nem vállalhatjuk! A probléma tehát az, hogy sokak számára elképzelhetetlen a nemzeti identitás a vallásos eredeti identitás nélkül. Erről valláspszichológiai vitákat folytathatnánk. Ám mindig szemben állna a gyakorlat bizonyossága: amióta a magyarság kapcsolatba került a keresztyénséggel, millió és millió magyar ember képes volt jó magyarként élni a keresztyén hitvilágban.

II. A Jézus-vallás kialakulásának /a keresztyénség létrejöttének/ evolucionista vallástörténeti értelmezése.

A XIX. század teológia-történetének egyik legjellegzetesebb iskolája a vallástörténeti iskola volt, amely a vallásos élet fejlődését vizsgálta, elemezte. Fejlődésben mutatta meg a primitív vallásos megtapasztalásoktól (totemizmus, fétisizmus, animizmus, asztrál-függőség, természetvallásosság, képimádás, mágia, képzelt személyekhez kötött bálványhit, a politeizmus), a legmagasabb formációig vezető útját a monoteizmusig, az egyistenhitig. *Nem tettek, azonban különbséget a népek természeti vallása és a Biblia vallása között, pedig az utóbbi nem evolúció folytán keletkezett, hanem a Kijelentés és a Revelatio által!* Tudniillik egyik oldalon áll a homo religiosus a maga vallásos tudatával, transzcendens nyitottságával, amely megalkotta saját vallását – Luther szerint az ember bálvány-gyáros (fabricator Dei). A benne motoszkáló – még a teremtettségből benne maradt vallásos mag (semen religionis) kibomlik, és fantasztikus vallásos élményeket eredményez. Az élő Istenhez, a Teremtőhöz azonban nem kerül közel, hanem a teremtettségen belül marad. Primitív vagy bonyolult vallásos képzeletével együtt nem jut ki a bezárt világból, ebből a zárt rendszerből, amelybe beletartozik a filozófia kutatása, esztétikai érzéke és sok minden mellett a vallásos tudat is. Az összes pogány vallásra jellemző ez, így az ősmagyarság vallására is.

Ludwig Feuerbach, a nagy vallásfilozófus joggal mondhatta volna nagy kritikai megjegyzését az összes vallásra: *„Teremtette az ember az istent a maga képére és hasonlatosságára.”* Abban tévedett azonban, hogy ezt a Biblia vallására mondta. *Az Ó- és Újszövetség pedig nem az emberi vallásos psziché, és nem a démonok vallása.* A Biblia vallása ez: *„Így szól az Úr!”*, héberül: *„Kó amar Jahve.”* Isten megszánta a vallásos ember vergődését és kijelentette magát. Előlépett a megközelíthetlenségből és elmondta, mi a neve, kicsoda Ő és mi a terve velünk. Erről szól az egész Ó- és Újszövetség. Kiválasztott egy népet és ennek a népnek történetében illusztrálta mindezt. És beszélt az Ótestamentumban a kijelentések Kijelentéséről, a legnagyobb csodáról, Jézusról, Egyszülöttjéről, akit majd el fog küldeni, aki a Megváltó lesz, és akit karácsonykor elküldött a júdeai Betlehembe, mert szerette kiválasztott népét és minden népet. Íme Isten legcsodálatosabb önkijelentése a János 3,16-ban: *„Úgy szerette Isten a világot, hogy az Ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hisz Őbenne el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”*

Őseink vallására vonatkoztatva ez azt jelenti, hogy nem alakulhatott ki a természeti vallásosság világában az, amit Isten csak a kijelentésben adott meg. Vagyis a turáni, a szkíta ősvallás nem produkálhatta a kijelentés fokozatait! A Jézus születése előtti évszázadokban a magyar ősvallásban nem volt fellelhető a jézusi gondolat, a jézusi önkijelentés. Az más volt. Maga Zajti Ferenc helyezte a szerinte krisztusit Zoroaszterrel és Buddhával egy szintre.

A puszta emberi vallásosság, az emberben működő eltorzult vallásos izgalom, a misztika emberi vonatkozásai és transzcendentáló képességei nem voltak képesek korábban eljutni oda, ahova csak a Kijelentés útján lehetett eljutni, éspedig 2000 évvel ezelőtt. S azt is jelenti, *hogy nincs kontinuitás az ősmagyar paganizmus és a keresztyénség között. Minőségileg más, töltésében idegen őseink vallása a jézusi vallás mellett.*

III. Két merőben idegen vallásos világ erőszakos összekapcsolódása.

Akik nem érzékelik a kettő különbségét, megpróbálják a lehetetlent. Két össze nem illőt összeolvasztani. A szkíta ősvallást és a keresztyénséget. Állítják, hogy ezt tették a Krisztus utáni elődeink is: amikor találkoztak a keresztyénséggel, akkor ennek egy számukra elfogadható formáját tették magukévá: a manicheizmust. Nem volt nehéz dolga a táltosoknak a kor teológusainak – megtalálták azt az *ötvözetet*, ami megfelelt elképzeléseiknek. Más megtette már ezt az összekapcsolást. Nekik csak a már összekapcsolthoz kellett kapcsolódnia.

Aki előttük összekötötte a keresztyénséget egy pogány vallással, az Mani volt a III. századbéli tévtanító, valahol Indiában. És mivel Mani ugyanazt a pogányságot a szkíta ősvallást kötötte össze ugyanazzal a keresztyénséggel, amellyel őseink is találkoztak, kézenfekvő volt számukra a manicheizmus ajánlata.

Senki ne vegye kész tényként, hogy elődeink valóban manicheisták voltak. Nyilvánvaló módon voltak manicheista elődeink is, lehet, hogy szép számban. Talán ezért terjedt el déli országrészeinkben a bogumilok tanítása, amely hasonló kisázsiai ezotériát képviselt. Talán ezért olyan nyitott a magyar lélek az antropozófiára is, amelynek Krisztusa igen közel áll a manicheista Krisztushoz. Azt sem fogadhatjuk azonban el, hogy ez volt honfoglaló ősmagyarjaink keresztyénsége. És ha így lett volna is, ezt helytelennek tartanánk. És tagadjuk, hogy a manicheizmus lenne a keresztyénség igazi formája! Noha vannak jeles képviselői, akik ezt vallják. Bár érdemes lenne forrásaikat és azoknak értelmezését felülvizsgálni. Hiteles forrást is lehet tévesen magyarázni. Az, hogy I. András kori imádságunkban írva van: „*Ne imádjuk pártus eleink szent jeleseit*”, nem erősíti meg a vélt ősmagyar manicheizmust, mert egyszerűen az ősmagyar pogányságról beszél. „*Bármely magyar és idegen, aki Magyarországon lakik, fejét és jószágát veszesse el, ha szkythiai nemzeti pogány hitét el nem hagyja, a pogány és szkythiai szertartásokat s hamis isteneket el kell törölni, a bálványok pedig lerontassanak.*” Így szól a végzés. De ez nem beszél semmiféle manicheizmusról.

Gyakran a források is megbízhatatlanok. Mindenféle ellenőrizhetetlen gnosztikus és apokrif iratra, kopt szövegekre hivatkoznak. Máskor Origenész igen vitatható vélekedésével érvelnek. Komoly vizsgálat alá kellene venni ezeket a forrásokat. Példának okáért a II. századbéli apokrif iratokra való hivatkozás kérdéses Zajti *Zsidó volt-e Jézus?* c. könyvében. Eszerint András megkapja az Úr parancsát, hogy menjen Bythiniába, „*ahol övéinek skythái*” várják. Tanítványaival együtt a phrygiai Laodiceán keresztül a mysiai Odyszopolisba utazik, áthalad az Olymposon, s a bythiniai Niceába érkezik. Prédikálva és gyógyítva két évet tölt Niceában, szétrombolja az ottani bálványtemplomot, „*a zsinagógát templomnak rendezi be, s Isten anyjának szenteli azt...*” Ez a forrás hamis, mert valótlanságot állít. András még nem követte a Mária-kultuszt, nem állíthatott templomot az istenanyának. Az istenanya kifejezés csak az efézusi zsinaton jelent meg 431-ben, amikor a különben tévtanító Nestórus így tiltakozott a theotokosz (Mária istenszülő) dogmája ellen: „*Ne tegyétek Máriát istenanyává.*” Tehát, a nevezett irat – ha intellektuálisan becsületesek kívánunk maradni – érvként nem használható.

Akik az ún. judeo-elemektől azért akarják megszabadítani a keresztyénséget, mert csak így tudják megélni magyar identitásukat, higgyék el: magasabb, több, nemesebb vallást találnak meg Krisztus vallásában. Nem emberi vallásos produktumot, nem asztrál-függőséget,

nem szellemektől való kapcsolatot, nem a női istenséget, hanem Istentől adott tiszta, igazi vallást, a sok bizonytalan, homályos, misztikus, gyakran hamisított ókori gnosztikus irat helyett pedig az ókor legbiztosabban hagyományozott dokumentumában, az Ó- és Újszövetségben kijelentett Jézus Krisztust. Azt persze nehéz eldönteni, kit milyen indulat vezet, amikor az igazságtól a mesékhez fordul. (2 Tim 4,4) De, hogy nagy fantázia kell ehhez, az bizonyos.

Szkíta származás?

Eszerint Jézus pártus herceg volt. A zsidók egyik deportálása és Galilea kiürülése idején szkíták telepítették be Galileát, akik a zsidó vallást felvették bár, de etnikailag nem lettek zsidóvá. Tőlük származott Mária, Jézus anyja: *„Megtelepülvén ott Kr. e. 600 körül és pedig a már régebben is szkíták által lakott, Saul, illetve a bírák idejében igen jelentős szerepet játszó Betshan erődváros falain belül, birtokban vévén az asszír fogság idején fogságba hurcolt zsidóság lakatlanná vált, dúsan termő legeltető területét, amely Názáreth mezővároskától a jezreéli sikon fel a Galileai tengernek is nevezett Genezareth tóig nyúltott.”*

Mi keresztyének, a Bibliát szent könyvnek és hiteles forrásnak tartjuk. S abban azt olvassuk, hogy Jézus nem galileai származású volt, hanem júdeai. Erről Lukács evangélista tanúskodik Jézus nemzetségtáblázatában, amelyet Máriától vezet vissza a múltba. Jézus apja helyett *anyjának apja nevét említi, Hélit*. Nem József nemzetségfája ez, hiszen József apja Jákób volt Máté szerint. (1,16) Két apja pedig nem lehetett. Máté József nemzetségét mutatja be, Lukács pedig Máriáét. Így felvezeti a családfát Júdáig, majd Ádámgig. Tehát, Jézus nem szkíta, hanem Júdatól származó zsidó volt. Ezt erősíti meg Pál apostol is a Római levélben: Isten Fia *„Dávid magvából lett test szerint.”* (Rm 1,3) Az ApCsel 13,23 is erről beszél: *„Jesse fiának, Dávidnak magjából támasztott Isten szabadítót, Jézust.”* (V.ö. Jer 23,5; Ézs 11,1) A Róma 9,5 is világosan kijelenti, hogy Krisztus test szerint az izraelitáktól származik.

Melkisédek leszármazottja?

Még érdekesebb az a különös próbálkozás, amely egészen Melkisédekig megy vissza. Ismerjük Melkisédek történetét: ő Ábrahám kortársa volt, maga a Biblia is nagyobbak nevezte őt Ábrahámnál, hiszen megáldotta a patriarchát, sőt tizedet vett Ábrahámtól. (Zsid 7) Eszerint Jézus nem a zsidóktól származik, hanem valamiféleképpen Melkisédektől, aki Zajti sejtése alapján szkíta lehetett, és Szkitopoliszban lakott. Számunkra azonban egyértelmű, hogy Ábrahám és Melkisédek nem két külön lelkiséget képviselt, hanem egyet. Ugyanazon Istennek szolgáltak. A Melkisédektől való testi származás bizonyítása lehetetlen. Ha pedig azt bizonyítanánk be, hogy Jézus nem Ábrahám, hanem Melkisédek szellemi örökségét hordozta, akkor ugyanazt mondanánk. Mindemellett ismernünk kell a bibliai tudósok vélekedését arról, hogy Melkisédek városa nem Szkitopolisz, hanem Jeruzsálem lehetett.

Összegezve a fentieket: mindazon szándék, amely erre a valláscserére irányul, tőlünk, keresztyén magyaroktól idegen. Mi ezt a vallásváltást igen veszélyes vallásos döntésnek tartjuk. S mivel a fenti döntést csak a Biblia teljes átírásával lehet megvalósítani, mi Isten Igéjét választjuk, és minden ettől eltérőt tévelygésnek tartunk.

Az tény: a Bibliát valóban át lehet írni. Ezt tette Marcion is a II. században. A zsidógyűlölő Marcion gnosztikus eretnekségével az egész Ószövetséget elvetette, mondván, hogy annak istene a Demiurgosz, a bosszú és harag istene. Sőt, az Újszövetséget is alaposan megnyirbálta. Ezt tette Mani is a III. században, de ezt tették a XIX. század liberális protestáns teológusai is, akik finom módon írták át a Szentírást. Kiadták az ún. Szívárvány-Bibliát, amelyben különböző színek szerint mutatták, melyik a hiteles vagy kevésbé hiteles szöveg. Sok mindent lehet tenni a Bibliával. Lehetett lapjait dohányzásra használni,

megégetni, szét is lehetett tépni. Mondhatta Voltaire, hogy száz év múlva már senki sem olvas Bibliát. Ezzel azonban az ember Isten haragját vonja magára. A Biblia utolsó lapja foglalkozik az ilyenekkel, ahol a következőt mondja: „*Bizonyságot teszek mindenkinek... ha valaki elvesz a prófétálás könyvének beszédéből, az Isten annak részét eltörli az élet könyvéből, és a szent városból.*” (Jel 22,19) És minden támadás ellenére megmarad a mondás igazsága: Verbum Dei manet in aeternum – Isten szava örökké megmarad. Mint Jézus maga mondta: „*Az ég és a föld elmúlnak, de az én beszédeim soha el nem múlnak.*” (Mt 24,35)

Ez az a pont, amely miatt a fenti kérdéssel foglalkoznunk kell. Mert ebben kemény bibliakritika feszül. Az ember lázadása Isten kijelentése ellen. Mert számunkra egyértelmű, hogy Isten Igéje nem tévedhet. Nem hiszünk a galileai meséknek, a pártusok és szkíták kalandos galileai letelepedéséről, akik bár elzsidósodtak, mindvégig etnikailag különböztek tőlük. Mindezzel szemben a Biblia világosan arról tanít, hogy az üdvösség a zsidók közül támadt (Jn 4,22), mégpedig a Júda nemzetségéből, és Jézus Krisztus a Júda oroszlánja. (Jel 5,5) A Jesse vesszeje virágzott meg (Ézs 11,1), és a Dávid házából való zsidó szűz fogant méhében. Így született Jézus erre a világra. Másként pedig mindez elképzelhetetlen számunkra.

Az üdvösség a zsidók közül támadt

Az Ige testté lett. Adott esetben ez hús-vér valóságos emberi testet jelentett, azon genetikai, öröklődéses adottságok között, amelyek a vonatkozó népre jellemzőek, és azon szokásokkal meghatározva, amelyek annak a népnek az életében történtek, amelyről szó van. Egyszóval: Jézus a zsidó nép gyermeke volt. Pontosán meghatározható módon, Júda nemzetségéből, Dávid házából. Ehhez tartozó külső jellel ellátva: körülmetélve nyolcadnapon a törvény szokása szerint (Lk 2,27). Peter de Rosa a pápaságról és az inkvizícióról írt dokumentum értékű könyvében állítja, hogy a középkori művészek azért ábrázolták a kereszten függő Jézust ágyékkötővel, hogy ne lássák zsidó mivoltát, mert ellenkező esetben meggondolandó lett volna a többi zsidó üldözése az inkvizíció által. **Ezért kézenfekvőnek látszik annak a meggyőződésnek igaz volta, amely szerint Jézus a zsidó nép fia volt valóságosan testileg és habituálisan, körülmetélésre és mentalitására nézve, amely mentalitást genetikusan kellett örökölnie, mint aki valóságosan a zsidó örökséget hordozta.**

Nem árt azonban ezeket a gondolatokat kicsit pontosabban körüljárni, és ezt lelkiismeretesebben megvizsgálni. Tudniillik, vannak napnál világosabb tények, amelyekből a levont következtetések igen homályosak. Biztos adatok, amelyekre bizonytalan megállapítások épülnek. Ebben az esetben csak a biztos alapra épült biztos megállapítást szabad elfogadnunk. Továbbá kérdéses: vajon csak egyfajta biztos alapra épülhet fel egy következtetés? Nem lehetséges, hogy egy következtetési lehetőségnek kettős alapja van? Lehet, hogy két egymástól merőben különböző jellegű tényre épül fel egy igazság? Vajon nem állhat az igazság két különböző lábon? A falábú ember is jár, és a két lába nem egyforma, mégis ugyanarról az emberről van szó. Meg kell tehát vizsgálni az igazi lábat, és a falábat is. Sőt amennyiben harmadik vagy negyedik alapot találunk, azt is figyelembe kell vennünk.

A nemzetségtáblázat tanúsága szerint

Próbálunk tárgyilagosak maradni: a zsidó származtatásra igent mondva *megengedjük azt a pontosítást*, hogy ez visszamenőleg csak 1706 évig áll meg. Azelőtt 2294 évig nem. Jézus családjában ugyanis két hosszú korszak vizsgálható meg: Ádámtól Jákóbig, és Jákóbtól Máriáig. Az egyik 2294 évig tartott, a másik pedig 1706 évig. A hosszabb, a pogány ősök

ideje, a nem zsidó elődök ős-szülősége – az angol nyelvű King James Biblia szerinti kronológiát követve – az első embertől fogva addig az időig húzhatjuk meg, amikor Jákób családjával együtt Egyiptomba ment. Itt alakult ki a zsidó nép: attól kezdve beszélünk zsidó népről. S onnan eredeztethetjük Jézus családfájában a zsidó vonalat, ami Máriáig számolva 1706 évig tartott. Tehát szinte kétharmad pogány és egyharmad zsidó származás.

Ha más kronológiát követve vizsgáljuk Jézus nemzetségtáblázatát – így pl. Harold Camping gondolatait követjük – akkor még érdekesebb arányokat találunk. Eszerint a bibliai nemzetségtáblázatokban hézagok találhatóak, s ez szélesebbre nyújthatja a származásfát, így Ádám teremtését Kr.e. 11.013-ra teszi. Eszerint a patriarchális periódus Jézus elődeinek életében 1907-ig tartott, amikor megjelent az Izrael név (Gen 32,28), vagy 1877-re, amikor is Jákob családjával Egyiptomba költözik, ahol négyszáz év alatt, 1447-ig néppé, Izraellé formálódik. Eszerint a pogány ősök időtartama Jézus idejében 9116 év vagy 9136 esztendő, a zsidó ősök ideje ezzel szemben csak 1907 vagy 1877 év. *Ez arról beszél, hogy Jézus az egész világ megváltója. Az egész emberiségé. Persze mindez semmiképpen sem vonja kétségbe az izraeli származást, sokkal inkább pontosítja azt. De azért beleágyazza egy igen mély összefüggésbe. Az egész emberiségébe. Jézus az egész emberiségből származik.* Nem véletlen, hogy Lukács evangélista Ádámig vezeti vissza a családfáját. Csakugyan, magyar volt Jézus? Így kérdezhetjük: csakugyan igazi ember volt Jézus? Csakugyan képviselt minden fajú, fajtájú embert? Igen!

Izraeli származása azonban nem kétséges. De több volt, mint izraeli. Ő az új Ádámként az egész emberiség megújítója, ezért emberi testében minden embert reprezentált, az egész emberi nemzetség „testét” vette fel. Mert ez az igazság – miszerint ő zsidó volt – több alapra épül. Az egyik tehát az, hogy anyja és szinte valamennyi felmenője Jákobig a zsidó népből sarjadt, és ezért szükségszerűen zsidó népből való húst és vért vett fel.

Gondoljuk meg, büntelen volt

A másik alap azonban, amire építkezünk mostani következtetésünkben – igazság keresésünkben – az, hogy Jézus *büntelen volt*. S ez az említett zsidó mentalitásra vonatkozik. Higgyék el testvérek, nem lenne egy nemzettel sem baj, ha a nemzetek büntelenek lennének. Nem lenne baj a németekkel, akik magasabb rendű fajnak tartják magukat a többi népnél, és gyakran erőszakosak. Nem lenne baj a kannibálokkal, hogy emberevők, mert nem ennének embert. Nem lenne baj a magyarokkal, ősmagyaróságuk vallásos kultuszának reneszánsza miatt, mert nem cserélnék fel a keresztyénséget a régi táltos-hittel. S nem lenne baj a zsidósággal sem: azok a rossz tulajdonságok, amelyek miatt nem mindig népszerűek a világ szemében, s amik miatt egymás között is sem tudnak sokszor megegyezni, egyszerűen nem lennének. Bűn nélkül kedves lenne egyik nép a másiknak. Áldássá válna a sok különböző fajtájú és nemzetiségű ember egymásnak. Szeretnék egymást. Higgyük el, bűn nélkül okafogyottá válna minden fajelmélet.

A másik alap tehát, amelyre épülve most elgondolkozunk az, hogy *Jézus büntelen volt*. Vagyis mindazok a rossz tulajdonságok, amelyek miatt Jézust zsidótlánítani akarnák, nem léteznének. Ha a magyar gondolkodás bűn alatt marad, akkor hiába magyarosítjuk a Megváltót, nem nyernék vele, hiszen önző, heveskedő, széthúzó lelkületű, fellobbanó, majd hirtelen kétségbeeső öngyilkos hajlamú magyar embert kapnánk, aki így sem lehetne megváltó.

Azonban ne játszunk a gondolatokkal: nyilvánvaló, hogy akár zsidónak született, akár magyarnak, valaki számára mindig elfogadhatatlan marad, utálatos magyar vagy zsidó mivolta miatt. Egyet kivéve. Ha büntelen magyarnak és büntelen zsidónak születik. Akkor semmi kifogás sem merülhetne fel ellene. Ő büntelen zsidónak született. *Ez a mentalitásra*

vonatkozik. A lelki habitusára, a személyiségre, az egész lényére. S itt azt mondhatjuk: több volt, mint zsidó.

Jelzések a pogányságból

Ha nem lennének mögöttünk az Internacionálé évtizedei, azt mondhatnánk: Jézus internacionalista volt. Ha nem ismernénk a haza iránti közönyösség számos példáját, akkor azt mondanánk, kozmopolita volt. Legalábbis ezzel a váddal illetnék őt. Valójában nem volt sem internacionalista, sem kozmopolita, de több volt, mint zsidó. *Ő a világ megváltója volt.* Észrevettük már a sok fontos jelzést, milyen érzékenyen reagált a pogány világ a Messiás eljövételére: ősapja Ábrahám már pogány létekor megkapta a Krisztusról szóló ígéretet. (Rm 4,10-11) A már zsidó vonalú nemzetségtáblázatába Isten betagolt egy jerikóbeli pogány nőt, Ráhábot. (Mt 1,5 – a fia volt Boáz!) Boáznak feleséget adott a moábitáktól (Mt 1,5), Rúthot, és így Jézus két ősanja is pogány származású lett! De sok más vonatkozásban is éled a pogány világ, amikor Krisztusról van szó: napkeleti bölcsek látogatják, a sziro-főnciai, a kananeus asszony, a gadarai ördögös, és görögök jönnek hozzá. Másfelől maga Jézus is világosan elmondja: több ő, mint zsidó Messiás: a szír Naamánt emlegeti, a sareptai özvegyet, Séba királynéasszonyát és a Jónás korabeli Ninivét. Elmondja, hogy más juhait is vannak, és azokat is megkeresi, kijelenti, hogy az ellenszegülő zsidóknak az ördög az atyjuk, s a föld végső határára küldi övéit, hogy tanítványokká tegyenek minden népeket. Míg végül majd az összes népet ő ítéli majd meg aszerint, hogyan viszonyulnak az ő evangéliumához és hívőihez.

Jézus Krisztus gondolkozásában több volt, mint zsidó. És mindenféleképpen több volt s más volt egyéniségében, lelki habitusában, lelki világában, mert ő büntelen volt.

Isteni természete megmaradt

Még egy harmadik alapot is meg kell említenünk, amelyre felépül gondolkozásunk. Azt, hogy *isteni természete* volt. Ismerjük a kalcedoni zsinat végzéseit (A Második Helvét Hitvallás, Debrecen, 1941.), a két természet egymáshoz való kapcsolatát illetően: összeelegyíthetetlen (aszünchütosz) a kettő kapcsolatára nézve. Az isteni nem oldódott fel az emberiben és fordítva. Isteni és emberi volt egyszerre. De két Jézusról nem szól a Biblia, a kettő egy személyben egyesült. (Una persona duo naturae.) És az egy személyen belül a kettő egymásra hatott. *A büntelen emberség és a tökéletes istenség.* Láttuk, hogy a büntelen emberség milyen jó hatású volt egész személyiségre nézve. Ez már elegendő is lenne, megoldana mindenféle fajelméletet. Ehhez azonban számítsuk hozzá a tökéletes istenséget.

Tegyük a büntelen emberség mellé a tökéletes istenséget, mindezt egy személyben. **Istenember** ő, és nem zsidó vagy magyar, vagy eszkimó. Nem a bibliakritikusok vélt ösgyülekezete látta a názáreti ácsembert messiási fényben – mint ahogyan a modern teológiai mese mondja – hanem valóságosan az istenség lakozott a názáreti ácsmesterben. Mint Júda nemzetségéből való zsidó ember lehetett a zsidók királya (INRI) de ugyanakkor az egész bűnös világ isteni megváltójaként sokkal több: több mint zsidó és magyar – ő az isteni Megváltó, aki a földön járt.

Valentinus hiábavaló próbálkozása

Itt egy kísértésnek ellene kell állni, ti. annak, ami ugyanabba az irányba terelné gondolkozásunkat, amelybe a pártus Jézus elmélet emberei beleestek, hogy Jézus nem volt zsidó, hanem szkíta őseink egyik nemes leszármazottja. Ez a kísértés pedig annak megdölgölása: hogyan került az isteni és az emberi egymással kapcsolatba. Teremtés vagy

megtermékenyítés által. Ha teremtés által: kikerülhetnének Jézus zsidó mivoltát. Ezt a felfogást Valentinus képviselte a II. században. Ha ugyanis Isten egy megalkotott csodalényt behelyezett volna Máriába, akkor Mária csak vendéganya lett volna. Viszont honnan szerezte volna Isten az emberi oldalt? A semmiből teremtette? Még Ádámot is a vörös földből alkotta! A valóságos testhez nem az éterből vett szubsztanciát, hanem a földi alkotóelemekből, ezért Mária teste volt az emberi rész biztosítója, Júda leánya, Dávid nemzetségéből. Azt jelenti az Ige: „... a magasságos ereje árnyékol be téged...” (Lk 1,35), továbbá : „... a szűz fogan méhében...” (Mt 1,23) „Krisztusnak teste nem volt sem képzelt, sem az égből lehozott test, mint Valentinus és Marcion álmodták.”

Jézus egyénisége

A kérdés inkább az, hogy a mentalitás, a lelkiület hogyan alakul ki az emberben? Genetikusan meghatározva különböző hajlamokra irányultságában és alkati adottságokban? A környezet hatásai (neveltetés, szociális miliő) által? Az egyik a biológiai determinizmust a másik a behaviorista kondicionálást rejti magában. Nos Jézus esetében számunkra ismeretlen hatásokkal kell számolnunk, amelyek titkok. Jézus elődeitől semmi rosszat nem örökölt. Bizonyára örökölte mentalitásában mindazt, ami népének mentális öröksége lehetett, szeretete hazáját, féltette népét. Olyannyira szeretete, hogy hozzájuk jött, vállalta őket, meghalt értük is. Semmi sem determinálta őt erkölcsileg károsra vagy etikai vétségre. Kristálytisza, egyenes egyénisége volt. Csodálatos személyisége vonzotta az embereket, nem lehetett elképzelni nála nagyszerűbb embert.

Jó volt a közelében lenni, boldogok voltak, akik őt látták és hallották. Érvényes volt rá a zsoltár szava: „*Szebb vagy, szebb vagy az emberek fiainál, kedvesség ömledez ajkaidon, azért áldott meg az Isten örökké!*” (Zsolt 45,3) És ez a ragyogó, vonzó ember az Isai törzséből, taszíthatna-e bárkit? Senkit! A büntelen zsidó öröklöttségek kinek ártanak? Kit zavarnak? Senkit. Még Hitlernek is szeretnie kellett volna a bűn nélküli Jézust, még ő sem találhatott volna semmi kivetnivalót benne. Ő azonban nem akarta szeretni Jézust, mert nem tudott zsidó embert bűn nélkül elképzelni. Egyáltalán, nem tudott semmit és senkit bűn nélkül elképzelni. A bűn nélküli kategória rajta kívül esett, abban nem volt képes spekulálni. Krisztus azonban a bűnösség kategóriáján kívül foglalt helyet. S hozzá nem férhettek a bűneset óta ismert káros, emberi, pszichés, lelki rossz tulajdonságok! Jézus büntelen volt, aki minden fajú, származású ember számára elfogadható kell, hogy legyen. Ő a fajlemélet vége. Benne nincs *csak* zsidó, görög, magyar vagy hottentotta. Benne a tökéletes ember van.

Magasabb szempontból...

Még magasabb szempontot kell figyelembe vennünk: az örökkévalóságét. Krisztus mindig megvolt. Soha nem volt semmi anélkül, hogy ő ne lett volna. Ő a számunkra felfoghatatlan örökkévalóságban élt. Mi ehhez képest az a hatezer éves történet, amelyben velünk emberekkel törődött? Amikor antropomorf módon kezdett gondolkozni és ráállni a mi emberi érzésvilágunkra, mintegy együtt vonulva Ábrahámmal és később a zsidókkal: „*Minden szenvedésünket ő is szenvedte, orcájának Angyala megszabadította őket, szerelmében és kegyelmében váltotta meg őket, felvette és hordozta őket a régi idők minden napjaiban.*” (Ézs 63,9) Mondhatná valaki, hogy ebben a végtelenségben csak egy parányi kis epizód volt az a harminchárom év, amelyben valóban közel jött – „*testté lett*”. (Jn 1,14) Időbeli relációkban szemlélve ez valóban jelentéktelennek tűnik a kívülálló szemében, mégis két szempontból sem nevezhetjük kis epizódnak. Először, mert nekünk embereknek ez az esemény jelentette a megváltást testünk megváltását is.

Neki ez harminchárom évet jelentett, azért, hogy nekünk jelenthesse az örökkévalóságot. De figyeljünk nemcsak a kettő egymásutániségára, hanem kapcsolatára is! Ezen szent epizód alatt, ami tehát világtörténetünk legnagyobb eseménye *nem szakadt meg az isteni kontinuitás!* Emberléte idején nem szűnt meg istensége, mint ahogy Ágoston mondta: „Nem azt tette le ami volt, hanem azt vette fel, ami nem volt.” *Tehát, nem az emberi hordozta az istenit, hanem fordítva, az isteni az emberit.* Vagyis az isteni volt a domináns. És számunkra Jézus istensége a fontosabb – megváltásunk szempontjából. A testi vonatkozás a velünk való szolidaritást jelenti, a testvért, a hozzánk hasonlót, az emberségünkben hozott szabadítást. *Ugyanakkor nem Jézus emberségét tiszteljük, hanem istenségét.* Ebben különbözik a református és biblikus látás azokétól, akik Jézus emberségét imádják.

Természetesen a kettő szétválaszthatatlan a testté-léttel óta, de megkülönböztethető és meg is kell különböztetni az istenit és emberit. Az emberi mindig emberi marad, Jézusnál is: az emberit nem istenítette meg, hanem csak felvette új (megdicsőült) emberi elemként a Szentháromságba. Jézus Krisztust azonban kezdettől fogva és mindvégig, mint Istent illeti az imádat. „Annak a Közbenjárónak jár az imádat, aki az emberi természetet is felvette, nem pedig az emberi természetnek jár az imádat, aki az istenséggel összekapcsolódott.”

Azért tehát nem fontos nekünk, hogyan nézett ki Jézus, milyen volt arca, haja, alakja, milyen arcvonásai voltak. Merőben idegen tőlünk Rómának a babonás középkorból a XXI. századba áthúzódó ereklyekultusza a torinói lepelről és a Veronika keszkenőről. „*Mert ha ismertük is Krisztust test szerint, többé már nem ismerjük!*” (2Kor 5,16)

Evidenciák

E sorok írójának soha nem jelentett problémát Izrael szerepe az üdvtörténetben. S minden hívő keresztyén ebben a hitben élt: a zsidó nép hősei példaképeink voltak, és ma is példaképeink: a hit hősei ószövetségi zsidók voltak, akiknek lábnyomát követjük. Az sem jelentett problémát soha, hogy Jézus izraelita volt, egy zsidó anyának a gyermeke, akit nyolcadnapon körülmetéltek. Hogy megtartotta zsidó népének szokásait, hogy Izrael Szentje volt. Ez evidencia volt és az is marad örökké. Az Ószövetség a mi könyvünk, a mienk, a keresztyéneké, sőt, nem is mondhatjuk, hogy két Bibliánk van, s az egyik közelebb áll hozzánk, mert egy könyvünk van az Ó- és Újszövetség, és mindkettő egyformán közel áll hozzánk. A kettő annyira egy számunkra, hogy az egyik a másik nélkül csonka lenne, mert hiszen Isten maga szötte bele az üdvösség történetét az ószövetségi zsidó néptörténetbe. Számunkra az Ó azért lényeges, mert benne van az Új, és az Új azért fontos, mert megnyílik benne az Ó. Ágoston mondta: „*Veterum Testamentum in Novo patet, Novum Testamentum in Vetere latet.*” (Az Ótestamentum az Újtestamentumban mutatkozik meg, az Újtestamentum pedig az Ótestamentumban rejtőzködik.)

Éppen a református igehirdetők képesek arra, hogy az Ószövetségről újszövetségi világosságban beszéljenek, mert ott megtalálják Krisztust és a benne előkészített üdvösséget.

Most már talán többen megértik a kálvinista pietisták Krisztus-központú kegyességét, a szent Krisztussal való uniót: **ez nem ember, hanem az Emberfia, a fényben élő, dicsőséges Logosz, a dánieli, ézsaiási, ezékieli, s János jelenésekbeli dicsőséges Krisztus, akin rajta ragyogott és ragyog Isten dicsősége.** Ő az emberiség megváltója, a választottak öröktől fogva való Közbenjárója, az Ő trónusa előtt áll majd a zsidó és a pogány népek közül való emberek nagy sokasága és magasztalják őt, a világ megváltóját, és énekelnek új éneket, mondván: „*Méltó vagy, hogy elvedd a könyvet és megnyisd annak pecsétjeit, mert megöleltél és megváltottál minket Istennek a te véred által, minket, minden ágazatból és nyelvből és népből és nemzetből.*” (Jel 5,9)

Jegyzetek:

1. Peter de Rosa: Krisztus helytartói. Panem, 1988.
2. A Református Egyház Hitvallásos iratai – a II. Helvét Hitvallás. Ford. Victor János, Ref. Egyház kiadványa, Bp., 1989.
3. Dr. Sebestyén Jenő: Krisztológia. A Bp. Ref. Theol. Akadémia kurzustára, Bp., 1940.
4. Zajti Ferenc: Zsidó volt-e Krisztus? Gede testvérek kiad. H.n., 1999.
5. Harold Camping: 1999? Vantage Press, New York, É.n.
6. Kiszely István: A magyarok eredete. Püski Kiadó, Bp., 1996.
7. Biblia. Károli-fordítás, H.é.n.
8. Badinyi Jós Ferenc: Jézus király, a pártus herceg. Bp. 1998.

Budapest-Nagyvárad téri református templom, 2001. december 9.